

Metodas „Praeities ir dabarties jungtis. Istorinis kontekstas“

2020-01-10

Lietuvių kalbos ir literatūros pamokose nagrinėjama kūriniai suvokti dažnai svarbu turėti žinių apie jame vaizduojamą istorinį laikotarpį. O jeigu mokomoji medžiaga susieta dar ir su šiandiena – įdomu ir įtaigu, todėl mokinys noriai ar nejuočiomis įgyja daugiau žinių, kontekstas plečia akiratį, skatina mąstyti ir vertinti.

Pavyzdys pamokų ciklo tema „Žmogus ir istorinės aplinkybės: R. Šepetys romaną „Tarp pilkų debesų“.

Kadangi paprastai tik keli klasės mokiniai būna perskaitę romaną, užduodama pažiūrėti pagal jį pastatytą meninį filmą ir parašyti savo nuomonę.

Kitoje pamokoje aptariama filmo „Tarp pilkų debesų“ veiksmo istorinės aplinkybės, veikėjai, pildant, lyginant su romano medžiaga. Geriau suprasti padeda rašytojos R. Šepetys ir filmo aktorių pasisakymai, pvz., R. Šepetys apie knygą „Tarp pilkų debesų“

<https://www.youtube.com/watch?v=nIX1hograxw> (1,35 min.) Aktorė Bel Powley pasakoja apie savo heroję – Liną <https://www.youtube.com/watch?v=fVC6AbVZkq8> (2,08 min.)

Mokiniais „Mąstymo žemėlapyje“ apibūdinti pagrindinę kūrinio veikėją Liną sekasi gerai, tačiau įvardyti trėmimo priežastis ir kas lėmė, kad Lina, jos brolis tremtyje išgyveno, kodėl ir dabar XXI a. kalbama apie tremtį, daugeliui sudėtinga.

Geriau suvokti ir įvertinti romano ir filmo laikmetį padeda medžiaga apie projektą „Misija Sibiras“.

Pažiūrėję nurodytus trumpus vaizdo įrašus (pvz.:

https://www.youtube.com/watch?v=zSWNV_IGPrY Projekto „Misija Sibiras“ pradžia 3,27 min.;

<https://www.youtube.com/watch?v=rHR2mwfkgNs> Atranka 4 min. su komentarais

<https://www.youtube.com/watch?v=kjnTNTxopQw> Misija Sibiras'06 filmas 12 min.)

atsako raštu aiškiais pilniaisais sakiniais į klausimus: Kodėl reikia prisiminti ir žinoti apie tremtį, tremtinių gyvenimą Sibire? Kodėl vykdomas projektas „Misija Sibiras“? Ar norėtum dalyvauti projekte „Misija Sibiras“? Kodėl?

Žinioms ir suvokimui įtvirtinti žiūrима dokumentinė medžiaga „Misija Sibiras'17. Iš mokyklos suolo į ekspedicijos traukinį“ <https://www.youtube.com/watch?v=qVMhXkMZGKc> (39,04 min.) ir atsakoma į klausimus (pvz.: Ką suprato projekto „Misija Sibiras“17 dalyviai? Ką reiškia, anot dalyvių, „išsaugoti istoriją gyvą“? Ar sunku sėsti į ekspedicijos traukinį tiesiai iš mokyklos suolo? Kodėl? Kas žiūrint Tau buvo netikėta ar įdomu?) arba rašo esė.

Apibendrinamoje pamokoje būna akivaizdu, kaip pagilėjo, prasiplėtė mokinių žinios, kad suvokė, nuo kokių istorinių aplinkybių priklausė toks dramatiškas kūrinio „Tarp pilkų debesų“ veikėjų likimas ir kodėl tokios praeities negalima užmiršti.

Nijolė Sodonienė, lietuvių kalbos mokytoja metodininkė